

Erich Fried

ΦΩΝΕΣ ΧΩΡΙΣ ΠΑΤΡΙΔΑ

Erich Fried

ΦΩΝΕΣ
ΧΩΡΙΣ ΠΑΤΡΙΔΑ

Επιλογή και Μετάφραση
Δημοσθένης Κούρτοβικ

Ο Έριχ Φρήντ (Erich Fried) γεννήθηκε το 1921 στη Βιέννη από εβραίους γονείς. Το 1938, μετά την κατάληψη της Αυστρίας από τους Ναζί, κατέφυγε στην Αγγλία, όπου και ζει σήμερα, εγκατεστημένος μόνιμα στο Λονδίνο. Γράφει ωστόσο τα ποιήματά-του στα γερμανικά, όπου έχει κάνει επίσης μεταφράσεις από τα αγγλικά, τα εβραϊκά και τα αρχαία ελληνικά.

Στον χώρο της γερμανόφωνης, αλλά και γενικά της παγκόσμιας «στρατευμένης» ποίησης, ο Έριχ Φρήντ είναι μια από τις σημαντικότερες και πιο ιδιόρρυθμες φωνές — ταυτόχρονα και μια από τις τελευταίες που έχουν μείνει. Στην περίπτωση-του, ο αμφίβολος όρος «στρατευμένος» ισχύει μόνο με την έννοια της άγρυπνης κοινωνικής συνείδησης, κι όχι με την έννοια της υποταγής σε βραχυπρόθεσμες σκοπιμότητες. Ίσως γι' αυτό η ποίησή-του έχει σήμερα ιδιαίτερα επίκαιρο χαρακτήρα.

Με στίχο απλό, φτιαγμένο από καθημερινές, πέζες λέξεις, λόγο τσουχτερό, πολύ συχνά σαρκαστικό, ο Φρήντ αγνοεί σκόπιμα τη ρίμα και το μέτρο, συγκεντρώνοντας την ποιητικότητα-του στην πυκνότητα και τη δύναμη των εκφράσεών-του, στη σοφία της επιγραμματικής βραχυλογίας-του. Εκφραστής της δοκιμασμένης από τις ηττες και τις διαφύσεις συνείδησης του σύγχρονου Αριστερού, ο Έριχ Φρήντ δεν διστάζει να στηλιτεύσει τα «κατα συνθήκη ψεύδη» της Αριστερας το ίδιο ανελέητα όσο ξεσκεπάζει τον παραλογισμό και τη βαρβαρότητα της καθεστηκυίας τάξης.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τα ποιήματα αυτής της ανθολογίας επιλεχθήκαν από οχτώ τόμους ποιημάτων του Έριχ Φρήντ, που εκδόθηκαν στην περίοδο 1966-1978. Οι τόμοι αυτοί είναι οι εξής (σε παρένθεση η χρονολογία έκδοσης κι από κάτω τα ποιήματα που επιλεχθήκαν απ' τον καθένα):

UND VIETNAM UND (1966)

«Λόγοι», «Προσαρμογή», «Λέσχη Τύπου», «Αν τελειώσει».

ANFECHTUNGEN (1967)

«Άκουσον, Ισραήλ», «Εξασθενηση», «Δυο φωνάζουν», «Προαισθηση της τελικής νίκης».

DIE BEINE DER GRÖßEREN LÜGEN (1969)

«Το ψέμα για τα κοντά ποδια», «Αρνητική διαλεκτική», «Ομολογία πίστης στην ελευθερία, δημοκρατική κοινωνία», «Καινούργια ελπίδα για την ειρήνη», «Ειλικρινείς πεπειθήσεις», «Μετα τη διόρθωση», «Πως να διατηρείται η δύναμη κρούσης», «Καλλιτεχνική αγωγή», «Λάθη», «Περί εσωτερικής ελευθερίας», «Ανιδιοτελής κατήχηση», «Η απληστιαστή», «Αυτή».

UNTER NEBENFEINDEN (1970)

«Δευτερεύον ζήτημα», «Έλεω Θεου ηγέτες», «Κλασική ελευθερία αποφάσεων», «Δοκιμιο για την απελευθέρωση απ' το άσεμνο», «Πικρο», «Ζωώδικα», «Πρακτική εργασία», «Αντιδικία μεταξύ αποκλειστικών κληρονομών», «Σεμασκάρεμα ενός συναγωνιστή», «Ελπίδα», «Διατήρηση του είδους», «Στην πρωτεύουσα», «Ψυχαναλυτική θεραπεία του διαδηλωτή», «Έκκληση για το μέλλον της ζωής», «Σωστο και δίκαιο», «Σχέσεις με μια μεγάλη δύναμη».

DIE FREIHEIT DEN MUND AUFZUMACHEN

«Ο δρ. Σποκ στο Μπλάκχηθ», «Η επιστροφή», «Τα γουρούνια των Γαδάρων», «Οι παραστρατημένοι σύντροφοι», «Το Χίλτον του Τελ Αβίβ», «Η ελευθερία ν' ανοίγεις το στόμα», «Τέλος μιας πολιτιστικής περιόδου», «Νέα φυσιολογική ποίηση», «Αναυδός», «Εκμάθηση», «Ανάγκα και Θεοί πείθονται», «Στρατευμένο ποίημα», «Σκλαβοπάζαρο στην Κρήτη», «Ο μύθος για τη Μαρία», «Αμερικανός τουρίστας στην Τχουάνα», «Κουτσομπολιο στην αρχαία Ρώμη», «Οι κοσμογυρισμένοι», «Πλεονεκτήματα της γυμνοκρατίας», «Απελευθέρωση από τα μεγάλα πρότυπα», «Χασιδικές απορίες», «Μικραστική αδυναμία», «Άκοη».

100 GEDICHTE OHNE VATERLAND (1978)

«Παρότρυνση για λήθη», «Είδήμενες», «Άλλα οι μετριοπαθείς», «Οι ερωτήσεις κι απαντήσεις», «Ο προφήτης», «Ο κρυμμένος», «Κανονισμός πένθους», «Κάρλα Μ., γεννημένη στις 5 Μαΐου 1818».

GEGENGIFT (1974)

«Σχεδόν όλα», «Ίσως ο Αλιέντε», «Φόβος κι αμφιβολία», «Εποικοδομητική αυτοκριτική», «Απορίες ενός στρατευμένου ποιητή».

DIE BUNTEN GETÜME (1977)

«Η μεγάλη κάθαρση», «Καταδικαστική απόφαση», «Αγαθή πρόθεση», «Ο μοσχοπλυμένος».

ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ

«Ποιός ἀρχει ἐδῶ;»
ρῶτησα
Αὐτοὶ μου ἀπάντησαν:
«Ὁ λαὸς φυσικὰ»

Ἐγὼ εἶπα:
«Φυσικὰ ὁ λαὸς
ἀλλὰ ποῖος
ἀρχει πραγματικὰ;»

ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Στη Μεσόγειο Θάλασσα
όπου γεννήθηκε η κουλτούρα-μας
έγιναν ελεύθερες εκλογές
ανάμεσα στη Σκύλλα
και τη Χάρυβδη

Ψιθυρίζοταν βέβαια πως οι δύο-τους
είχαν συμμαχήσει κρυφα μεταξύ-τους
αλλ' ωστόσο οι περισσότεροι
ψήφισαν τη μια
ή την άλλη

Περιέργως
κανένας-τους δεν έμεινε
ζωντανος
εκτος απ' τον Οδυσσέα
Αυτος δεν αναγνώρισε τις εκλογες

ΑΝΙΔΙΟΤΕΛΗΣ ΚΑΤΗΧΗΣΗ

Ο φονιάς-μου
μου φέρνεται καλά
νοιάζεται
γι' αυτά
που σκέφτομαι

ακόμα κι αν
όλη τη μέρα
δεν ξαποσταίνει
ούτε στιγμή
απ' τα φονικά

βρίσκει καιρο ωστόσο
και χτιρίζει σχολεία
και ξοδεύει λεφτα
για την
αγωγή-μου

ώστε να μάθω
έγκαιρα
πως ζω
σ' ένα κόσμο
γεμάτο φονικά

που είναι κανονισμένος
έτσι
ώστε είναι σκέτη
αυτοκτονία
να τον ταρακουνάω

κι επομένως

αυτος
που με συμβουλευει
να τον αλλάξω
είναι φονιάς-μου

ΣΚΛΑΒΟΠΑΖΑΡΟ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Ο δουλέμπορος είχε
αδυναμία για την ελευθερία
στα πλαίσια του οικονομικά διανοητου
και σχεδόν πάντα έδειχνε

κατανόηση στους ανθρώπους
που αγόραζε χονδρικά
απ' τους πειρατες
και που τους έλεγε:

«Εσεις κι εγω
έχουμε τα ίδια νιτερέσα
Ο ένας δεν θα ζούσε
αν δεν υπήρχε ο άλλος

γιατι οι πειρατες
θα σας είχαν φουντάρει στη θάλασσα
αν δεν υπήρχαν άνθρωποι
του σιναφιού-μου

Αλλα κι εγω κατα βάθος
σας χρωστάω ευγνωμοσύνη
για το προσοδοφόρο
και κοινωφελές επάγγελμά-μου

Βοηθείστε-με λοιπον και μένα και του λόγου-σας
και πέστε-μου απο μόνοι-σας
τι ξέρετε να κάνετε
και σε ποιον θέλετε να σας πουλήσω

Ο καθεις κατα τις ικανότητές-του!

Έτσι εσεις
θα βρείτε τους καλύτερους αφέντες
κι εγώ θα βγάλω τα καλύτερα λεφτα»

Ο Διογένης
που ταξιδεύοντας στην Αίγινα
είχε πέσει στα χέρια πειρατών
απάντησε:

«Ευεργέτη-μου
δεν ξέρω άλλη τέχνη
έξω από μια
να εξουσιάζω Ανθρώπους »

Γι αυτό πούλησέ-με σ' έναν
που να χρειάζεται διαφεντευτή
Έννοια-σου
και θα βρεις τέτοιο πελάτη»

Ο δουλέμπορος
θαρρεώντας μ' αυτά τα λόγια
ευχαρίστησε τον Διογένη
και τον πούλησε

στον Ξενιάδη τον Κορίνθιο
που πραγματικά
χρειάζοταν έναν παιδοτρίβη
για τους δύο-του γιους

Σ' αυτούς διδάξε ο Διογένης
πόσο ασήμαντα είναι τα πλούτη κι η θέση
και πόσο ωραία συμβιβάζεται η δουλεία
με την εσωτερική ελευθερία

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ

(για το The Prophet του Χαλίλ Γκιμπραν)

Είπε ο προφήτης
«Μόνο σαν πιείτε απ' τη σιωπή
θα τραγουδήσετε στ' αλήθεια
Μόνο σαν φτάσετε στην κορφή
Θ' αρχίσετε ν' ανεβαίνετε
Μόνο σαν θα σας αγκαλιάσει η γη
Θα χορέψετε στ' αλήθεια»

Σας έβαλαν να πιείτε
απ' το ποτάμι της σιωπής
όμως δεν τραγουδάτε
Σας κυνήγησαν
ώς τη στερνή κορφή
όμως δεν ανεβαίνετε άλλο
Η γη αγκάλιασε
τα μέλη-σας
όμως δεν χορεύετε

Ο προφήτης ήταν ψευτοπροφήτης
γελάστηκε
ή είπε ψέματα

Αυτοί που έπνιξαν τους νεκρούς-μας
δεν τους έμαθαν
ν' ανεβαίνουν
Αυτοί που έθαψαν τους νεκρούς-μας
δεν ήταν χοροδιδάσκαλοι τους
μόνο φονιάδες-τους

Οι φονιάδες τραγουδάνε ακόμα
σχεδόν απaráλλαχτα τα λόγια-τους
στον παλιο σκοπο
Οι φονιάδες ανεβαίνουν ακόμα
απο κορφές
σε ψηλότερες κορφες
Οι φονιάδες χορεύουν
πάνω απο τάφους
και μπουντρούμια

Οι φονιάδες ανέχονται
χαμογελαστα τα λόγια του προφήτη
που δεν παύουν
να τα εξωραΐζουν
όλα

ΠΕΡΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Έσκυφα
για να φιλήσω
τις μαύρες γυαλιστερες μπότες
του αφέντη-μας
και τότε αυτος ειπε:
Πιο βαθια!

Όταν έσκυφα πιο βαθια
ένιωσα μέσα-μου
μ' αγαλλιαση
την αντίσταση
της ραχοκοκαλιάς-μου
που δεν έλεγε
να λυγίσει

Χαρούμενος συνεχιζω να μαγειρεύω
ευγνωμονώντας τον αφέντη-μας
για τούτο το βίωμα
της εσωτερικής-μου
αξιοπρέπειας
και δύναμης

ΠΙΚΡΟ

Είναι πολυ ψηλη
δεν μπορεί κανεις
να τη φιλήσει στο κεφάλι
και μαζί να την πηδήξει

Είχε πολλους άντρες
Η εισόδος κι εξοδός-της
αφήνει πολυ μπόσικο
κάθε ώθηση πέφτει στο κενο

Είναι πολυ σκληρη
είτε ματώνει κανεις μέσα-της
είτε την ξύνει με καρφια
αυτη χασμουριέται κι αποκοιμιέται

Απαγορεύεται
να το κανεις με την Αλήθεια
όπως και μ' ένα πτώμα
ή μ' ένα ζώο

ή μ' έναν ομόφυλό-σου
ή με τον εαυτό-σου
γιατι η Αλήθεια
είναι στ' αλήθεια απ' όλ' αυτα

Μπορει ν' ανοίγει τόνα μάτι-της
και να λέει ένα τραγούδι
πως είναι ολότελα αλλιώςτικη
αυτο όμως είναι ψέμα

ΑΥΤΗ

Τρώει τα παιδιά-της
πίνει το αιμα των νεκρών-της
κάνει κήρυγμα στους κουφους
δεν γνωρίζει ανώτερες αξίες

Ξεχνάει τον δρόμο-της
σκοντάφτει απο προδοσία σε προδοσία
απο λάθος σε λάθος
κοιμάται στις ήττες-της

Κάθε παιδι μαθαίνει στο σχολειο
πως είναι ανώφελη
ο λαος κατάλαβε επιτέλους
πως δεν τη θέλει

Τόσες φορες μ' ακρίβεια αποδείχτηκε
πως δεν μπορεί να νικήσει
Αυτοι που το απόδειξαν
δεν κοιμούνται ήσυχα

Όσοι πιστεύουν σ' αυτη
κουράζονται ποτε-ποτε απ' τις αμφιβολίες
Μερικοι που τη μισουν
ξέρουν πως έρχεται

ΛΑΘΗ

Κι έρχονται μετα οι καλοπροαίρετοι
και κουνάνε ανήσυχοι το κεφάλι-τους
και λένε στους ειδήμονες:
«Στο Βιετναμ γίνονται λάθη»

Μα κι οι προκάτοχοι-του προειδοποιούσαν
την κυβέρνηση του Τρίτου Ράιχ:
«Οι θάλαμοι αερίων είναι σφάλμα
και στη Ρωσία δεν φέρεστε σωστα»

Αν είχε ακολουθήσει κανείς τότε
τη συμβουλή-τους
ο Χίτλερ θα μπορούσε σήμερα
να είναι ένας αξιοσέβαστος πολιτικός

ΣΩΣΤΟ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ

Για κάθε πολίτη που σκοτώνουν
οι Αμερικανοί πληρώνουν
αν δεν είχε πολεμήσει εναντίον-τους
120 μάρκα αποζημίωση και για κάθε
σκοτωμένο παιδι πληρώνουν 60 μάρκα
εξάλλου για κάθε καταστραμμένο σπίτι
δίνουν 90 μάρκα μετρητά
και δέκα σακιά τσιμέντο
και δέκα λαμαρίνες
Γι' αυτο κι εμεις θαπρεπε
ν' αρχίσουμε απο σήμερα έρανο
για την περίπτωση
που μια μέρα στην Ουάσινγκτον ένας πρόεδρος
θα τουφεκιστει
ή θα κρεμαστει
θα δώσουν τότε στη φαμελιά-του
120 μάρκα
κι έτσι θα κλείσει το ζήτημα

Κι αν χάσουν τη ζωή-τους
και τα μέλη της φαμιλιάς-του μαζί
καλο θα ήταν
νάχαμε έτοιμα τίποτα φιλα και γι' αυτη την περίπτωση
Κι αν ο Λευκος Οικος
τιναχτει στον αέρα
90 μάρκα εξτρα
και δέκα σακιά τσιμέντο
και δέκα λαμαρίνες

Η εφημερίδα *THE GUARDIAN* του Λονδίνου έγραψε τον Δεκέμβρη του 1969
ότι, σύμφωνα με δηλώσεις Αμερικανων αρμοδίων στη Σαίγκον, οι ισχυρισμοί
των ντόπιων για τις γυναίκες και τα παιδια που σφαγιάστηκαν στο Μυ Λάι
ήταν υπερβολικοί, για να ζητήσουν περισσότερη χρηματική αποζημίωση. Τα
ποσα που δίνονταν ως αποζημίωση ανακοινώθηκαν απο την αμερικανική
πρεσβεία στη Σαίγκον μόνο μετα την επίθεση του Τετ.

ΑΝ ΤΕΛΕΙΩΣΕΙ

Η ελάχιστη
συνέπεια του Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου
είναι η ερώτηση
όταν συναντάει κανείς ένα Γερμανό:

Ήταν εκεί
τότε πριν από χρόνια
ποιον σκότωσε
στο Άουσβιτς ή στη Ρωσία;

Η ελάχιστη
συνέπεια του πολέμου στο Βιετνάμ
θάνατος η ερώτηση όταν
συναντάει κανείς έναν Αμερικανό:

Ήταν εκεί
τότε πριν από χρόνια
στη Σαϊγκόν ή στο Ντα Ναγκ
ποιον σκότωσε;

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΔΥΝΑΜΗ

Είναι ευνόητη η επιθυμία
να ζει κανείς με τους φονιάδες
όταν είναι δεμένος με τη ζωή
κι όταν οι φονιάδες είναι δυνατοί

Και το να ζει κανείς με τους φονιάδες
σημαίνει πως μια μέρα
θα πεθάνει απ' τους φονιάδες
όπως έζησε μαζί-τους

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

(Κρατικές φυλακές Άττικα, Νέα Υόρκη, ΗΠΑ)

Έννια μήνες στη σειρά
πριν έρθει η αστυνομία κι ανοίξει πυρ
οι γιατροί των φυλακών
Άττικα
έλεγαν

στους άρρωστους
Πορτορικάνους
που μιλούσαν μόνον ισπανικά:
«Μάθε πρώτα αγγλικά
κι ύστερα να ξανάρθεις»

Είναι δύσκολο
να μάθει κανείς αγγλικά
όταν είναι πεθαμένος
αλλά σίγουρα
θα ξανάρθουν

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΑΣ ΣΤΗΝ ΤΙΧΟΥΑΝΑ*

Εκατο δολλάρια για μια θέση στη δεύτερη σειρά
Με τόσα λεφτά θα μπορούσα να δω τον Πρόεδρο στον Λευκό
Οίκο

Μα τα πλήρωσα σ' αυτό το βρωμερο μεξικάνικο μπουρδέλο
για να παρακολουθήσω από κοντά έναν ευνουχισμό

Το θέαμα ήταν, μπορεί να πει κανείς, ικανοποιητικό. Το αίμα
πιτσιλούσε δεξιά κι αριστερά. Ο λεγάμενος φυσικά ήταν δε-
μένος

και φιμωμένος για να μην ουρλιάζει. Αλλά οι σφαδασμοί-του
δεν ήταν άσχημοι, ούτε και κείνα τα πνιχτά κρωξίματα

Μετά, ενώ αυτός είχε λιποθυμήσει, το μέλος με τους όρχεις
έκανε τον γύρο

πάνω σ' ένα πιάτο. Το άγγιξα με τα ίδια-μου τα χέρια:
ολόζεστο ακόμα

σαν την κοιλία του ινδικού-μου χοιριδίου που το έσφαξα
με μια βελόνα όταν ήμουν μικρός

Απ' τις γυναίκες που ήταν στην αίθουσα — βάζω σ' αυτές
και τις αδερφάρες με τα μίνι — μερικές ρούφηξαν απ' το αίμα

Αλλά εμένα αυτό δεν μου λέει τίποτα. Μ' αφήνει αδιάφορο.
Πάντως

το θέαμα τάπιανε τα εκατο δολλάρια: κάτι τέτοιο δεν το
βλέπεις κάθε μέρα

Μόνο που την περασμένη βδομάδα στο ίδιο μαγαζί
είδα μ' έναν συνεταιίρο-μου τον ίδιο τύπο σ' ένα βάρετο σόου
της σειράς

να γαμάει τρία αγοράκια
Άρα κι εκείνη η παράσταση ήταν σκέτη απάτη

ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΔΗΛΩΤΗ

Η αντίστασή-σου
κατα της αστυνομίας
που σε κλωτσάει
ερμηνεύεται ψυχαναλυτικά

ως παλιά σύγκρουση
με την εξουσία του πατέρα-σου
και κρυφή-σου επιθυμία
να βιασθεις απ' αυτον

Έτσι θ' απαλλαγεις απ' το μίσος
κατα των αστυνομικων
δεν θα κλαις πια
με τα δακρυγόνα-τους

και κάτω απο κάθε κράνος
θ' αναγνωρίζεις τα μάτια του ανθρώπου
και θα του χαμογελας
όταν αυτος σε σκοτώνει

* Τιχουάνα, στο Μεξικο, κοντα στα σύνορα με τις ΗΠΑ. Για την πόλη αυτη λέγεται: «*SO FAR FROM GOD, SO NEAR TO AMERIKA*» («Τόσο μακρια απ' τον Θεο, τόσο κοντα στην Αμερικη»). Η Τιχουάνα, περισσότερη απο άλλες συνοριακες πόλεις του Μεξικου, έχει γίνει ένα απέραντο πορνείο για Αμερικανους τουρίστες κι επιχειρηματίες. Στην Κούβα, πριν απ' την Επανάσταση, διοργανώνονταν παρόμοιες παραστάσεις για τον ίδιο κύκλο πελατων.

Ο ΔΡ. ΣΠΟΚ ΣΤΟ ΜΠΛΑΚΧΗΘ

Ο Αμερικανος παιδίατρος Μπέντζαμιν Σποκ
αντίπαλος του πολέμου που έκανε η κυβέρνησή-του στο Βιετ-
ναμ

είπε βγάζοντας λόγο σε μια λονδρεζική εκκλησία
«Οι Γουέδερμεν
ένα είδος αντάρτες των πόλεων
που πρόβαλαν με βομβιστικές επιθέσεις εναντίον εταιριών
κατασκευής βομβών και μ' εμπρησμούς
εργοστασίων παραγωγής ναπαλμ
είναι εξτρεμιστές
και δεν εγκρίνω τις πράξεις-τους

Σας παρακαλώ όμως κυρίες και κύριοι
να δεχθείτε μ' επιφύλαξη αυτή την κρίση-μου
Γιατί αναρωτήθηκα αν θάρρα το θάρρος
να κάνω ό,τι κάνουν οι Γουέδερμεν
Και κατέληξα στο συμπέρασμα:
δεν θα τολμούσα ποτέ να το κάνω
Το θάρρος-μου φτάνει ίσα-ίσα για να κάνω
όσα προσπαθώ να κάνω κατά του πολέμου στο Βιετναμ

Γι' αυτό κυρίες και κύριοι να είσθε παρακαλώ προσεκτικοί
σ' ό,τι αφορά τη γνώμη-μου γι' αυτούς τους αναρχικούς
γιατί στην πολύχρονη ζωή-μου έκανα πάντα την εξής
διαπίστωση: Όταν κάποιος δεν τολμάει
να κάνει κάτι βρίσκει επιχειρήματα
που αποδείχνουν πως θα ήταν πέρα για πέρα λάθος να το
κάνει

Κι ωστόσο κυρίες και κύριοι
παρα τα όσα λέω εναντίον-μου
δεν πιστεύω πως οι ενέργειες των Γουέδερμεν αποτελούν
λύση»

ΤΑ ΓΟΥΡΟΥΝΙΑ ΤΩΝ ΓΑΔΑΡΩΝ

(Ευαγγέλιο κατά Μάρκο, 5)

«Στους ανθρώπους φερνόμαστε σαν άνθρωποι
στα γουρούνια σαν γουρούνια
κι αν είναι ανάγκη σαν αγριογούρουνα»

Αυτά τα λόγια ενός εκπρόσωπου της Αστυνομίας
μετά τη σύλληψη και κακοποίηση της Ουλρίκε Μάινχοφ
δεν είναι βέβαια συγκεκριμένη απάντηση στο ερώτημα
πως μεταχειρίστηκαν την Ουλρίκε Μάινχοφ
οι αστυνομικοί
που τ' όνομά-τους άλλωστε δεν είναι Λεγεών

Αλλά πάντως διαπνέεται απ' τη βασική σκέψη
«Το ποιος είναι άνθρωπος και ποιος γουρούνι
το αποφασίζει η Αστυνομία»

ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

για την Ουλρίκε Μάινχοφ

1

Την έσπρωξαν
στην πολιτική παραφροσύνη
οι πολιτικά
ομαλοι
κι οι κανόνες-τους

2

Αν μπορούσε να γράψει
θαπρεπε να έγραφε η ίδια
την τελική έκθεση
για τόν θάνατό-της

να δει
τις αποδείξεις περι αυτοκτονίας
και να τις σκεφτει
μια-μια

και να μας πει
ποιος
διέπραξε
αυτη την αυτοκτονία

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ν' ΑΝΟΙΓΕΙΣ ΤΟ ΣΤΟΜΑ

Η ελευθερία ν' ανοίγεις το στόμα
υπάρχει κι εκεί
όπου ακούμε να λένε
πως βουλώνουν στόματα

Απεναντίας
θα μπορούσε να γίνει ολόκληρος κατάλογος
με τα όσα βγαίνουν
απο στόματα που τάχα είναι κλειστα

Πρώτον βγαίνουν ουρλιαχτα
δεύτερον στην αρχη-αρχη
και στο τέλος-τέλος
ίσως και διαμαρτυρίες ακόμα

Τρίτον δόντια
και τέταρτον αίμα και πέμπτον
ξερατα
και έκτον σε πολλές περιπτώσεις

υγρα
που διοχετεύθηκαν πιο πριν
με σωλήνες ή
με το βούτηγμα του κεφαλιου

Ας μην το βλέπουμε αυτο μονόπλευρα
γιατι η ελευθερία ν' ανοίγεις το στόμα
είναι δικαίωμα ολονων
λόγου χάρη και της Αστυνομίας δικαίωμα

ν' ανοίγει το πεισματάρικο
στόμα του κρατούμενου
Τι μπαίνει μέσα τότε;
Πολυ νερο ή πολυ λάδι

ή τακούνια απο μπότες
ή κόπρανα και ματωμένες πατσαβούρες
ή ούρα
ή πριονίδια ή χώμα

και βγαίνει
αν όλα πάνε καλά
η εθελοντική
ομολογία

Το στόμα τραυματίζεται καμια φορα
αλλα ποτε η ελευθερία ν' ανοίξεις το στόμα
αυτη δεσπόζει πάντα — έτσι κι αλλιως —
σ' όλες τις χώρες-μας

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΕΝΘΟΥΣ

Απαγορεύεται
να πενθει κανεις για πρόσωπα
που είχαν άλλες απόψεις
απ' τον πενθούντα

Πρώτον γιατι
η ανθρώπινη συμπάθεια
είναι πολυ ακριβο αγαθο
και δεν πρέπει να τη σκορπάμε έτσι

και δεύτερον γιατι με το πένθος
για τους ετερόφρονες
χάσαμε τον έλεγχο
της οργάνωσής-μας

Μ' αποτέλεσμα να εκδηλωθουν κρούσματα
κολάσιμου πένθους με την πρόφαση
πως ο πενθων σκέφτεται αλλιως
απ' τον πενθούμενο

Αλλα επειδη στην πραγματικότητα
κανεις δεν σκέφτεται ακριβως σαν τον άλλο
το καλύτερο είναι
να πενθει κανεις μονο για τον εαυτό-του

Αυτο το πένθος
θα είναι γνησιότερο και βαθύτερο
και με την κρατική βοήθεια
θλιβερότερο

Κανεις δεν πρέπει να φοβάται

πως θα λείψουν οι αφορμες
αν το πένθος είναι αφιερωμένο
σ' έναν ολο και στενότερο κύκλο

Απεναντίας:
Μόνον όταν κανεις δεν θα πενθει γι' άλλους
θάχει ο καθένας αρκετο λόγο
να πενθει για τον εαυτό-του

ΟΙ ΠΑΡΑΣΤΡΑΤΗΜΕΝΟΙ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ

Λέγεται βέβαια πως ο Λένιν ειπε:
«Μονάχα όποιος δεν κάνει τίποτα δεν κάνει λάθη»
αλλ' απο τότε κύλησε πολυ νερο 'στ' αυλάχι
και δεν πρέπει να ερεθίζουμε τη Δεξια
Γι' αυτο κοιμμένη η λύπηση
για τους παραστρατημένους συντρόφους
και για τους συντρόφους εκείνους που
λυπόντουσαν τους παραστρατημένους συντρόφους

Αλλα κι αυτους ωστόσο πρέπει να τους συμβουλέψουμε:
Όσοι κυκλοφορουں ακόμα ελεύθεροι
αρχίζουں τώρα να δασκαλεύουں φωναχτα
αυτους πούναι στα σιδερα
πως πρέπει νάχει κανεις υπομονη
και να μη μπερδεύει τις πυγολαμπίδες
μ' αληθινους φάρους
Αυτο άλλωστε είναι απόλυτα σωστο

Και φυσικα ο καθεις ακολουθει πιστα
τη δική-του σωστη γραμμη
και το πολυ-πολυ ν' απορήσει
σαν θάρθει η σειρά-του
Αλλα τότε θα ξέρει ποιος είν' ο φταιχτης:
οι παραστρατημένοι σύντροφοι
που θέλησαν να τον βλάψουں
με τον άσκοπο αγώνα-τους

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

για τον Γκύντερ Βάλαφ

Πιστεύω
στην ελεύθερη δημοκρατική κοινωνία

Πίστευε
στην ελεύθερη δημοκρατική κοινωνία!

Η πίστη στην ελεύθερη δημοκρατική κοινωνία
σε κάνει μακάριο

Η πίστη στη μακάρια κοινωνία
σε κάνει ελεύθερο και δημοκρατικό

Η πίστη στη μακάρια δημοκρατία
κάνει την ελεύθερη κοινωνία

Η πίστη στη μακαριότητα της κοινωνίας
κάνει τη δημοκρατία ελεύθερη

Η πίστη στην ελευθερία της δημοκρατίας
κάνει την κοινωνία κοινωνική

Η ελευθερία της δημοκρατικής μακαριότητας
κάνει την κοινωνία πιστή

Όποιος το πιστεύει γίνεται μακάριος

Όποιος δεν το πιστεύει γίνεται μακαρίτης

ΕΞΑΣΘΕΝΗΣΗ

Γίνονται πάλι δυνατότεροι

Μά ποιοι;

Αυτοί

Ποιοι είναι τάχα αυτοί;

Δεν είναι τάχα

απλώς είναι

Δυνατότεροι από ποιον;

Από σένα

Ίσως σε λίγο από πολλούς

Τι θέλουν;

Στην αρχή

να γίνουν πάλι δυνατότεροι

Γιατί τα λες όλ' αυτά;

Γιατί ακόμα

μπορώ να τα λέω

Μπορεί να σε βλάψει αυτό;

Και βέβαια

γιατί γίνονται δυνατότεροι

Πως το ξέρεις αυτό;

Απ' αυτό που είπες

πως μπορεί να με βλάψει

ΛΕΣΧΗ ΤΥΠΟΥ

Βρες φίλους
που να συμμερίζονται
τη γνώμη-σου
Αξιζεις τον κόπο

ακόμα κι αν διαπιστώσεις
πως δεν έχουν εντελώς
την ίδια γνώμη με σένα
και πως αξίζει τον κόπο

να θυσιάσεις
κάτι
απ' τη γνώμη-σου
για χάρη της συνεννόησης

Η φιλία
γίνεται στέρεη κι αξιόπιστη
με τέτοιους
συμβιβασμούς

Η ισχυρογνωμοσύνη
είναι λιγότερο δυνατή
κι ωφέλιμη
απ' την ομόνοια

Αν κάποτε
είχες γνώμη
σ' αντάλλαγμα έχεις σήμερα
επιρροή

ΔΥΟ ΦΩΝΑΖΟΥΝ

Τον ένα τον ακούνε
τον άλλο όχι

Τον ένα τον καθησυχάζουν
αρχίζουν να κουβεντιάζουν μαζί-του
Ο άλλος εξακολουθεί να φωνάζει
πάνε κοντά-του και του χαμογελουν

Τον ρωτούν μ' ένα τηλεβόα
«Γιατί ανοίγετε ολοένα το στόμα-σας;»
Αυτός φωνάζει: «Αφου τ' ακούτε όλοι-σας!»
Του απαντούν: «Δεν ακούμε λέξη»

Αυτός εξακολουθεί να φωνάζει
Του πάνε τον πρώτο
που δεν φωνάζει πια
παρα μονάχα ανοιγοκλείνει το στόμα-του

Λένε στον άλλο:
«Τ' ακούτε; Έτσι πρέπει να φωνάζετε!
Αυτο τ' ακούμε όλοι-μας!
αυτο μας συγκινεί!»

Απομακρύνουν τον πρώτο
Ο άλλος εξακολουθεί να φωνάζει
Ο δρόμος αποκλείεται
για να μην τον ακούει κανένας

Του φέρνουν μια εφημερίδα
με τη φωτογραφία-του
κι απο κάτω τη λεζάντα:

«Ο μουγγος που χάσκει»

Αυτος πασκιζει να φωναξει δυνατοτερα
πεφτει κατω και πεθαινει
Ο πρωτος επιφορτιζεται
να ψιθυρισει τον επικηδειο

ΑΛΛΑ ΟΙ ΜΕΤΡΙΟΠΑΘΕΙΣ

Αυτοι που θελουν
πολεμους
χωρις θηριωδιες
εκτελεσεις
χωρις απανθρωπια
καταδικες
χωρις εκτελεση
εκτιση της ποινης
χωρις ξυλο
ανακρισεις
χωρις βασανιστηρια
βασανιστηρια
χωρις μονιμες βλαβες
εκμεταλλευση
χωρις απαράδεκτη σκληροτητα
ας ειναι ευλογημενοι
χωρις ευλογιες
η ας ειναι καταραμενοι
χωρις καταρες

ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΙ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Πού πήγε η ελευθερία;
Στους τέσσερις ανέμους
Κι η δημοκρατία;
Κατα διαβόλου και στη φυλακή

Πού πήγε η ελπίδα;
Στο σύνταγμα
Κι η απογοήτευση;
Στις ερμηνείες-του

Ποιος ακούει τη δικαιοσύνη;
Πού άραγε νάχει το σπίτι-της;
Πότε θα ξανάρθει η ελευθερία;
Σε ποιον θα θυσιαστεί;

Πού πήγαν οι ερωτήσεις;
Στα ψαλιδία
Τι έφεραν;
Χαρτιά και τίποτ' άλλο

Πού πήγαν οι απαντήσεις;
Στα πολυβόλα
Τι έφεραν;
Νεκρους κι άλλους νεκρους

ΤΟ ΨΕΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΝΤΑ ΠΟΔΙΑ

«Τα μεγάλα ψέματα έχουν κοντά πόδια»
Γερμανική παροιμία

Τα
πόδια
των
μεγάλων
ψεμάτων
δεν
είναι
πάντα
τόσο
κοντα

Πιο
κοντη
είναι
συχνα
η
ζωή
εκείνων
που
τα
πίστεψαν

ΑΚΟΥΣΟΝ, ΙΣΡΑΗΛ

Όταν μας καταδιώκανε
ήμουν ένας απο σας
Πώς όμως νάμαι και τώρα
που γίνατε διώκτες;

Είχατε το μεράκι
να γίνετε σαν τους άλλους λαους
που σας σφάζανε
Τώρα γίνατε σαν κι αυτους

Επιβιώσατε απο κεινους
που σας φέρθηκαν απάνθρωπα
Μήπως τώρα η απανθρωπιά-τους
επιβιώνει μέσα-σας;

Τους δαρμένους τους διατάξατε:
«Βγάλτε τα παπούτσια-σας»
Σαν τον αποδιοπομπαίο τράγο
τους διώξατε στην έρημο

στο μεγάλο τζαμι του θανάτου
σανδάλια-τους ήταν μονάχα η άμμος
αυτοι όμως δεν δέχτηκαν την αμαρτία
που θέλατε να τους φορτώσετε

Τ' αγνάρι των γυμνων ποδιων
πάνω στην άμμο της ερήμου
θ' αντέξει πιο πολυ απ' τα σημάδια
που άφησαν οι βόμβες και τ' άνκας-σας

ΠΑΡΟΤΡΥΝΣΗ ΓΙΑ ΛΗΘΗ

«Μακάρι να ξεχάσουν πια τις παλιες απαιτήσεις-τους!»
Σιωνιστικό επιχείρημα

Μην είσαι κουτος
λέει ο άνεμος
ο κόσμος συνεχίζει να γυρίζει
Όλα αλλάζουν
Ξέχασε όσα έγιναν

Αν μπορούσες να ξεχάσεις το χωράφι-σου
λέει η φαρμακωμένη σοδιά
κι αν μπορούσες να ξεχάσεις τ' άσπρο σπίτι-σου
λένε τα ερείπια
κι αν μπορούσες να ξεχάσεις τη μεγάλη στάμνα
λένε τα συντριμμια
κι αν μπορούσες να ξεχάσεις το λιόδεντρο
λέει το κούτσουρο
και τις πορτοκαλιες
λέει ο καμένος οπωρώνας

κι αν μπορούσες να ξεχάσεις τις δυο αδερφές-σου
λέει ο δρόμος που πάει στους τάφους
κι αν μπορούσες να ξεχάσεις τα ουρλιαχτα
λένε τ' αυτια
τότε θα έπαυες να ριχνεσαι στον κίνδυνο
θα μπορούσες να ταξιδέψεις αλάργα
σαν τον χουρμα στ' αμπάρι του πλοίου
που κόπηκε κι είν' ελεύθερος απ' το δέντρο-του
θα μπορούσες νάσαι ελεύθερος σαν κόκκος άμμου στον άνεμο
ελεύθερος επιτέλους απ' την πατρίδα
που έχασες

Ο κόσμος συνεχίζει να γυρίζει
Ξέχασε όσα έγιναν
Μην είσαι κουτος
λέει ο άνεμος
που φυσάει απ' τη μεριά των διωκτών-μου

ΤΟ ΧΙΛΤΟΝ ΤΟΥ ΤΕΛ ΑΒΙΒ

Εγκαινιάσθηκε
το νέο ξενοδοχείο Χίλτον
ορατο απο μακριά
σε θαυμάσια τοποθεσία
πάνω στο χώμα
ενος αραβικού νεκροταφείου

Κοιμηθείτε
μουσαφίρηδες της Σιών
κοιμηθείτε μακάρια
πάνω απ' τους συλημένους τάφους

Η μπουλντόζα
που θρυμάτισε πέτρες χώμα και κόκαλα
ροχαλίζε πιο δυνατά
απ' όσο ροχαλίζετε εσείς ως τη Δευτέρα Παρουσία
Κανέναν πια δεν θα ξυπνήσετε
Έννοια-σας

(Γραφειοκράτες κι επιχειρηματίες κατέστρεψαν νεκροταφεία στο Ισραήλ και στην Ιορδανία. Στην Ιορδανία του Χουσεΐν καταστράφηκε το ένα δέκατο του παλιού εβραϊκού νεκροταφείου πάνω στο Όρος των Ελαιών, στην Ιερουσαλήμ, για να γίνει ένας δρόμος πρόσβασης στο νέο Διεθνές Ξενοδοχείο. Στο Τελ Αβιβ καταστράφηκε τελείως το παλιό αραβικό νεκροταφείο, που κατά το ισλαμικό έθιμο ήταν κήπος ανοιχτός για όλους κι επί δεκαετίες αποτελούσε επίσης μέρος όπου έδιναν τα ραντεβού-τους ακόμα και εβραϊκά ζευγαράκια. Στο έδαφός-του χτίστηκαν τα ξενοδοχεία Χίλτον και Σέρατον).

ΧΑΣΙΔΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Ο καφες γίνεται άραγε γλυκος
απ' το ανακάτεμα
ή απ' τη ζάχαρη;

ΑΠ' ΤΟ ΑΝΑΚΑΤΕΜΑ

Αλλα τότε
τί χρειάζεται η ζάχαρη;

ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΡΟΥΜΕ

ΠΟΣΗ ΩΡΑ

ΠΡΕΠΕΙ Ν' ΑΝΑΚΑΤΕΨΟΥΜΕ

Η Επανάσταση γίνεται άραγε
γλυκεια
απ' τους αντιδραστικους;

ΟΙ ΚΟΣΜΟΓΥΡΙΣΜΕΝΟΙ

Οι ήχοι των μακρινων ακτων στ' αυτιά-τους
δεν είναι παρα θρυσίες του λιμανιου
κροτάλισμα απ' τις αλυσίδες που βαστουν τις άγκυρες
αγκομαχητο τρένων
ξεκίνημα βαριων φορτηγων
και το ξεφωνητο
των σειρήνων των πλοίων
πάνω στον οργασμο της χριστιανικης ναυσιπλοίας

Κι η μυρωδια ξένων χωρων στη μύτη-τους
είναι ιδρώτας και σκόνη
και μισοξεθυμασμένα μπαχαρικα
και κάτουρα παιδιων σε νοτερους μαχαλάδες
και ρακι της δεκάρας
και σκόνη των πόλεων μετα απο καλοκαιρινη βροχη
και πυρωμένοι τοίχοι τ' απόβραδο
και βερνίκι και λάδι λιπανσης
και φτηνο άρωμα απο πόρνες

Κι ό,τι θαρρουν πως είν' τα χρώματα των πόλεων
που τους σαγήνεψαν
δεν είναι παρα το μουντο χρώμα
της φτώχειας-τους σ' όλες τις πόλεις
κι οι καυχησιές-τους
για τα μακρινα ταξίδια-τους
μονάχα ένα σημαίνουν:
Την κοσμοταξιδέψαμε
τη δυστυχια-μας

Ο ΜΥΘΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΡΙΑ

Ο αναμάρτητος
πρώτος τον λίθον βαλέτω
είπε ο Ιησους
κι όλοι χαμήλωσαν το βλέμμα

Μόνο μια μικρόσωμη
μεσόκοπη γυναίκα
έσκυψε μανιασμένη
άρπαξε μια πέτρα και την έριξε

Μετα τον λιθοβολισμο
όταν όλοι γύρισαν στην πόλη
ο Ιησους της ειπε:
Μάνα μ' αηδιάζεις

ΚΟΥΤΣΟΜΠΟΛΙΟ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΡΩΜΗ

(κατα Σουητώνιο)

Τι ωραία! Τι ωραία!
Τυχερα που θάναι τα παιδια!
Κρίμα που κι ο πατέρας-του
δεν πήρε τέτοια γυναίκα!
φώναζαν οι Ρωμαιοι
στη γαμήλια πομπη του Νέρωνα

Η νύφη του Νέρωνα
ήταν ένα αγόρι
αλλα για να μη θιγουν
τα ήθη κι η αξιοπρέπεια
το είχαν ευνουχίσει
λίγο πριν απ' τον γάμο

ΖΩΩΔΙΚΑ

Απο τότε
που της χάιδεψε
τον πρωκτο
με το σαλιωμένο-του
δάχτυλο

αυτη του ζητάει
«Ναι
Κάντο μου ξανα
όπως το κάνουν
τα ζώα»

Τώρα της το κάνει
τακτικά
κι αναρωτιέται
«Ποιο ζώο
το κάνει αυτο»

ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΑΣΕΜΝΟ

« Άσεμνη δεν είναι
η εικόνα μιας γυμνης γυναίκας
που δείχνει
τις τρίχες του αιδοίου-της
αλλα η εικόνα ενός στρατηγου
που ντυμένος τη μεγάλη στολή-του
επιδείχνει
τα παράσημα που κέρδισε
σ' έναν επιθετικό πόλεμο»

Ναι
τί γίνεται όμως
όταν η γυναίκα
ξεγυμνώνει
στην εικόνα
τις τρίχες του αιδοίου-της
για να μπορεί ο στρατηγος
να συνεχίσει
να επιδείχνει
τα παράσημά-του;

Άσεμνο είναι το να κάνουμε
σαν να μην υπήρχε καθόλου το άσεμνο
σαν να μην υπήρχε προσφορά άσεμνου
σαν να μην ήταν αυτη η προσφορά πιο άσεμνη απ' όλα
όσα προσφέρει ή μπορεί να προσφέρει

Άσεμνη είναι
η απόσπαση της προσοχής απ' το άσεμνο
γιατι το άσεμνο

χρησιμεύει γι' αντιπερισπασμο
και γι' αυτο ακριβως είναι άσεμνο

ΑΝΑΓΚΑ ΚΑΙ ΘΕΟΙ ΠΕΙΘΟΝΤΑΙ

Σήμερα δυστυχως
δεν έχουμε καιρο
για λεπτολογίες

είπε κάποιος
που απο χρόνια
τον ήξερα για χοντράνθρωπο

Η πρώτη στροφή είναι παρμένη κατα λέξη απ' το έργο του Χέρμπερτ Μαρ-
κούζε *Δοκίμο για την απελευθέρωση*

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΜΝΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ο γυμνος
φόβος
φαιίνεται τώρα
ελαφρότερος

απ' ότι πριν
που ήταν τυλιγμένος
στα βαριά-του
ρούχα

ΑΝΑΥΔΟΣ

Γιατι εξακολουθεις
να γράφεις
ποιήματα
παρόλο που
μ' αυτη τη μέθοδο
αγγίζεις μόνο
μειοψηφίες

με ρωτάνε φίλοι
που δυσανασχετουν
γιατι με τις μεθόδους-τους
αγγίζουν μόνο
μειοψηφίες

και δεν έχω
καμια απάντηση
γι' αυτούς

ΝΕΑ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Το ξέρει πως θάτανε μονότονο
να φτιάχνει ολοένα ποιήματα
με θέμα τις αντιφάσεις τούτης της κοινωνίας
και πως καλύτερα θάτανε να γράφει
για τα έλατα του πουρνου
Κι έτσι τούρχεται στον νου ένα ποίημα
για την απαραίτητη αλλαγή θέματος και για
την πρόθεσή-του
να γράφει για τα έλατα του πουρνου

Αλλα κι αν ακόμα σηκωθεί νωρίς
και βγει στην εξοχή να δει τα έλατα του πουρνου
θα βρει άραγε να γράφει τίποτα για τη θεά και τη μυρωδιά τους;
Η μήπως πηγαινόντας θα πιάσει τον εαυτό-του να σκέφτεται:
Όταν φτάσουμε
ίσως να τάχουν κόψει κιόλας
και να κείτονται κουτσουρεμένα πάνω στ' ανασκαμμένο χώμα
ανάμεσα σε πριονίδι σχίζες και πεσμένες βελόνες
γιατι κάποιος κερδοσκόπος αγόρασε τη γη

Αυτο βέβαια θα ήταν θλιβερό
αλλα η μυρωδιά απ' το ρετσίνι θα ήταν πιο δυνατή
και το πρωίνο φως πάνω στους κίτρινους πριονισμένους κορμούς
θα ήταν ζωηρότερο γιατί δεν θα υπήρχε πια το φύλλωμα
να κρύβει τον ήλιο. Αυτή
θα ήταν μια καινούργια εντύπωση
βιωμένη απ' τον ίδιο και σίγουρα παραπάνω απο αρκετή
για ένα ποίημα
που να καταγγέλλει αυτή την κοινωνία

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Αν οι βλαστοί της εργατικής τάξης
που μεγάλωσαν
στον καπιταλισμό
ήταν τόσο καλοί τεχνοκρίτες
όσο ισχυρίζονται
τόσο ανοιχτόμυαλοι
τόσο σίγουροι
στην κρίση-τους

πόσο θαυμαστο
θα ήταν
το περιβάλλον
που τους τα έμαθε όλ' αυτά:
Πόσο
υπέροχος
θα ήταν
ο καπιταλισμός

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Ο ίδιος
ο Λεονάρντο ντα Βίντσι
μας διδάσκει
«Όποιος δεν κάνει άλλο απ' το να παραθέτει αυθεντίες
μπορεί να χρησιμοποιεί τη μνήμη-του
αλλά όχι
το λογικό-του»

Βάλτε-το επιτέλους στο μυαλό-σας:
Ακολουθείστε τον Λεονάρντο
απαλλαγείτε απ' τις αυθεντίες!

ΕΚΜΑΘΗΣΗ

Δεν είμαι τίποτα
είμαι ο έσχατος των εσχάτων
στην επανάστασή-μας
φώναζε ενθουσιασμένος
ένας καλλιτέχνης

Εκείνοι επανέλαβαν
Δεν είσαι τίποτα
είσαι ο έσχατος των εσχάτων
στην επανάστασή-μας
Τότε αυτός απογοητεύθηκε

ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΟ ΠΟΙΗΜΑ

Θυμάμαι
την οργή-μου
και τό ψάξιμό-μου για λόγια
που να εκφράζουν σωστα
την οργή-μου
Θυμάμαι την τελευταία διόρθωση
πριν καθαρογράψω το ποίημα
Θυμάμαι που το διάβασα δυνατά για τον εαυτό-μου
και τέλος θυμάμαι
την ικανοποίησή-μου
που σκόρπισε την οργή-μου

Και μπορω πια να ξεχάσω
πως μάταια γύρευα
ψηλαφώντας τις άσπρες κόλλες
και φοβόμουν
γιατι τα δάχτυλά-μου
γίνονται όλο και πιο δύσκαμπτα
και γιατι το καρμπον
μου έπεσε στο πάτωμα
πριν καθαρογράψω το ποίημα
κι ένιωθα ζαλάδα
καθως το σήκωνα

ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Ο διοικητης του στρατοπέδου
ένας μορφωμένος άνθρωπος
καθαρόγραψε
την απολογία-του
βελτίωσε
μερικες διατυπώσεις
και πρόσθεσε δω και κει
απο κανένα χωρατο

Εκείνοι όμως δεν γέλασαν
κι αυτος στο τέλος ειπε
Έρχονται άσχημοι καιροι για το χιούμορ

ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ

Το αξίωμα* της Σχολής της Φραγκφούρτης ότι
Οι φιλόσοφοι
δεν έκαναν άλλο απ' το να ερμηνεύουν
τον κόσμο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο
εκείνο που έχει σημασία είναι
να τον αφήσουμε να μας αλλάξει
έδωσε αφορμή
για κακόπιστη κριτική

Η Σχολή της Φραγκφούρτης θα μπορούσε
ν' ανασκευάσει την κατηγορία για παθητικότητα
επισημαίνοντας
ότι απο καιρό τώρα
οι εξοχότεροι εκπρόσωποι-της
συμβάλλουν ενεργά
στην αναδιάρθρωση της βάσης
για την ερμηνεία

Λόγου χάρη μετά απο επίπονες αναζητήσεις
κατέληξε στη διαπίστωση ότι
Δεν είναι αρκετό
να ερμηνεύουμε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο
τα κείμενα του Βάλτερ Μπένγιαμιν
εκείνο που έχει σημασία είναι
να τ' αλλάξουμε
Και πράγματι αυτό έκανε

* Ο Φρηντ παίζει με τη λέξη *MAXIME* (=αξίωμα, κανόνας), που τη μετατρέπει σε *MARXISME!* (Σημ. του μεταφραστή)

ΚΑΡΛΑ Μ., ΓΕΝΝΗΜΕΝΗ ΣΤΙΣ 5 ΜΑΪΟΥ 1818

Απο τότε που ανακαλύφθηκε
ότι ο Καρλ Μαρξ
ήταν στην πραγματικότητα γυναίκα
και κανόνιζε η ίδια
την απο μέρους-της
ολότελα απελευθερωμένη σχέση
με τον Φρήντριχ Ένγκελς
η στάση του γυναικείου κινήματος
απέναντι στον μαρξισμό
χαρακτηρίζεται ξανά απο κατανόηση
και ζωηρο ενδιαφέρον

Αυτή η αποκάλυψη
της περίπτωσης Κάρλα Μαρξ
έγινε τη στιγμή ακριβώς που έπρεπε
για να σώσει τις γυναίκες
απ' τη στενοκέφαλη
μονολιθικότητα

«Ωραία τάπες»
είπε ο παλιός-μου σύντροφος
«Σβήσε μονάχα εκείνο το
στενοκέφαλη μονολιθικότητα

Αλλιώς θάρθουν οι γυναίκες
και θα πουν και τη δική-μας
κομματική οργάνωση
στενοκέφαλη ή μονολιθική

Και χωρίς κομματική οργάνωση
δεν υπάρχει δημοκρατικός συγκεντρωτισμός —

Αλλα ωραία τους τάφαλες
των γυναικών»

Η ΑΠΛΗΣΙΑΣΤΗ

για τον Χέρμπερτ Μαρκούζε

Ζυγώνει την ελευθερία
απο μια πλευρα
που δεν την έχουμε συνηθίσει

Ζυγώνει την ελευθερία
μ' ένα τρόπο
που δεν μας γεμίζει το μάτι

Διπλαρώνει την ελευθερία
Τι άραγε
να θέλει απ' αυτήν

Ούτε βήμα πια
Πίσω
αλλιως πυροβολούμε

Εμεις προστατεύουμε την ελευθερία
απ' τον καθένα
που την κοντοζυγώνει

ΕΙΔΗΜΟΝΕΣ

Υπάρχουν καιροι
που ακόμα κι οι καιροσκόποι
κατηγορούν
τον καιροσκοπισμο

Πιστευέ-τους
γιατι ξέρουν
καλύτερα απ' όλους
για τί μιλουν

Μην τους εμπιστεύεσαι
γιατι κατηγορουν
τον καιροσκοπισμο
απο καιροσκοπισμο

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΗΓΕΤΕΣ

Απ' το γεγονός
πως είναι αυταρχικοι
κι οξύθυμοι

και στα μικράτα-τους ακόμα
σκότωσαν
άνθρωπο

και σ' όλο τον λαο
επιβάλλουν
τις έγκυρες εντολές-τους

στη μακρα πορεία
προς τη Γη της Επαγγελίας
κι ύστερα πεθαίνουν

κάτω απο παράξενες συνθήκες
πάντα
λίγο πριν απ' το τέρμα

βλέπει ο καθένας
πως όλοι-τους
ήταν Μωυσήδες

Ο ΜΟΣΧΟΠΛΥΜΕΝΟΣ

Ήξερα κάποιον
που ήμουν πρόθυμος να τον συγχωρήσω
για τα βρώμικα
χέρια-του
αυτός όμως
επέμενε
να πλένεται δημόσια
απ' την κορφή ως τα νύχια
κι ύστερα με το ροδαλό απ' το
πολυ τρίψιμο δάχτυλό-του
να δείχνει
άλλους

Τότε
δεν μπορούσα να δω άλλο τίποτα
απ' το δέρμα-του
πούχε ξεραθεί και γεμίζει ραγάδες
απ' το πολύ
το πλύσιμο

ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ

Η αδυναμία-μου
ήταν
το αίσθημα
ανωτερότητάς-μου

Αυτο
το ξεπέρασα
Τώρα είμαι
τέλειος

ΑΝΤΙΔΙΚΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ

Ο Μάρξ-μου θα πιάσει τον Μάρξ-σου
και θα του ξεριζώσει τ'α γένια

Ο Ένγκελς-μου θα πιάσει τον Ένγκελς-σου
και θα του σπάσει τα δόντια

Ο Λένιν-μου θα πιάσει τον Λένιν-σου
και θα του λυώσει τα κόκαλα

Ο Στάλιν-μας θα πιάσει τον Στάλιν-σας
και θα του φυτέψει μια σφαίρα στο σβέρκο

Ο Τρότσκι-μας θα πιάσει τον Τρότσκι-σας
και θα του ανοίξει το κεφάλι

Ο Μάο-μας θα πιάσει τον Μάο-σας
και θα τον πνίξει στον Γιανγκ-Τσε

για να μη στέκει πια εμπόδιο
στη νίκη

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΕΛΠΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

Για τιμωρία
που η πραγματικότητα
του σοσιαλισμού
σ' αυτή τη μεταβατική περίοδο
είναι ελαττωματική
και δεν εκπλήρωσε
τις ελπίδες-μου
πρέπει να γυρίσω
την πλάτη-μου
στον σοσιαλισμό
και να μη πολεμάω τους εκμεταλλευτές
λένε οι εκμεταλλευτές
κι επικαλούνται τη συνείδησή-μου
ως σοσιαλιστή

Υπενθυμιζοντάς-μου
πως τον σοσιαλισμό τον πολεμάνε
οι εκμεταλλευτές
οι εκπρόσωποι της παλιάς τάξης πραγμάτων
που θλιβόνται υποκριτικά
για τα λάθη-του
μου ζητάνε μερικοί
που βρίσκονται στην εξουσία
στο όνομα του σοσιαλισμού
να μη λέω πια λέξη
για τα λάθη-τους
όσο ο σοσιαλισμός
έχει ακόμα εχθρούς

Κι ωστόσο τα λάθη-τους
είναι η καλύτερη βοήθεια

στο έργο
των εχθρων του σοσιαλισμου
Τα λάθη αυτα δεν θα πάφουν να φαίνονται
κι αν ακόμα εγω δεν βγάλω μιλια
Μάλιστα τότε η σιωπή-μου θα προσφέρει
στους εχθρους μια πρόσθετη απόδειξη

Αναρωτιέμαι
μήπως ο αγώνας για τη συνύπαρξη
ανάμεσα σε σοσιαλιστες
που καταπνίγουν την ελεύθερη κριτικη
κι ελευθερους εκμεταλλευτες
που αγανακτουν γι' αυτο
δεν γίνεται
παρα τα φαινόμενα
όλο και πιο ειρηνικος

ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΟΡΘΩΣΗ

για τον Ερνστ Φίσερ

Σκέψου τον σοσιαλισμο
απαλλαγμένο απ' όλα
όσα σ' ενοχλουν

Αναρωτήσου
ποιον τότε
θα ενοχλούσε

Αυτος και κανένας άλλος
είναι και θα είναι
ο πραγματικος εχθρός-σου

ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΣ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ

«Θα μάθουμε
τα κόλπα
της σεξουαλικής πράξης»
μας διαβεβαιώνουν
οι σύντροφοι ανίκανοι

Υπάρχουν και σύντροφοι που λένε
«Θα μάθουμε στην πράξη
πώς γίνεται η Επανάσταση
αφου άλλωστε η νίκη-μας
είναι σίγουρη»

ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ Η ΔΥΝΑΜΗ ΚΡΟΥΣΗΣ

Πολλοί εχθροί, πολλή τιμή!

Οι εχθροί
παραείναι μακριά
και συνήθως
παραείναι ασφαλείς

Γι' αυτό ανακήρυξε φίλους-σου
σ' εχθρούς
και σπάζ' τους
τα μούτρα

Αν έτσι καταφέρεις
να τους κάνεις
αντιπάλους-σου
θα μπορείς να καυχιέσαι:

Ήμουν ο πρώτος
που σηκώθηκε
κι άρχισε τον αγώνα
εναντίον-τους

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Απορροφημένος όπως ήμουν στον αγώνα-μου
ενάντια στον κύριο εχθρο
με σκότωση
ο δευτερεύων εχθρός-μου

όχι απο πίσω κι ύπουλα
όπως λένε οι κύριοι εχθροί-του
αλλα απ' τη μερια
όπου στεκόταν πάντα

και πραγματοποιώντας
την διακηρυγμένη πρόθεσή-του
που δεν την είχα πολεμήσει
γιατι παραήταν ασήμαντος

Γι' αυτο κι ο θάνατός-μου
δεν μ' έκανε να τα χάσω
Εξακολουθω ν' αφοσιώνομαι αποκλειστικά
στον αγώνα ενάντια στον κύριο εχθρο

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Για να
εξοικειωθω
με τους τραυλους
και να
τους μάθω
να μιλάνε

έμαθα να τραυλίζω φαρσι

Γιατι
τώρα αυτοι
με ξυλοφορτώνουν;

Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΘΑΡΣΗ

Οι αιτίες
πολεμάνε τώρα
τις συνέπειές-τους

για να μη μπορεί κανείς πια
να τις θεωρήσει υπεύθυνες
για τις συνέπειες

γιατι ακόμα
κι ο καταλογισμός ευθυνων
ανήκει στις συνέπειες

κι οι συνέπειες απαγορεύονται
και διώκονται
απ' τις ίδιες τις αιτίες

που δεν θέλουν
νάχουν καμια σχέση
με τέτοιες συνέπειες

Όποιος βλέπει
με πόσο ζήλο
κυνηγάνε τις συνέπειες

κι εξακολουθει να λέει
πως συνδέονται
στενα μαζί-τους

αυτος θα φταιει
ο ίδιος
για τις συνέπειες

ΞΕΜΑΣΚΑΡΕΜΑ ΕΝΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΗ

Ο τρόπος που περιγράφει αυτη την κοινωνία
προδίνει κυριολεκτικά μανία καταδίωξης
καθως την παρουσιάζει σαν συνωμοσία κατα της ανθρωπότη-
τας

Η διαφορά-του απ' τον υγιη σκεπτικισμό-μου
φαινεται με την πρώτη ματια
αποτέλεσμα της λειψης
πολιτικής-του μόρφωσης
που τον κάνει να τ' απλουστεύει όλα

Εξετάζοντας όμως καλύτερα το ζήτημα διαπιστώνει κανείς
ότι η μέθοδος-του μου στήνει διπλη παγίδα
γιατι απ' τη μια μερια με υπερφαλαγγίζει
στη δριμύτητα των επιθέσεων
για να μη μ' ακούει πια κανένας
και να θεωρηθει χλιαρη η στάση-μου
στον αγώνα κατα της αδικίας

κι απ' την άλλη η συνειδητα υπερβολικη επίθεσή-του
κατα του κατεστημένου
πάσχει τόσο πολυ απο έλλειψη αποδείξεων
ώστε μετα η αγανάκτηση του κόσμου
για τις αναπόδεικτες κατηγορίες
στηρίζει το κατεστημένο και μάλιστα του επιτρέπει
ν' απορρίπτει την υγιη κριτική-μου
τάχα σαν εξωφρενικη

Φαινεται λοιπον καθαρα πως η μανια καταδίωξης-του
δεν είναι τόσο μανια όσο σατανικη τακτικη
για να υποσκάψει το κύρος-μου
και ταυτόχρονα να με εκθέσει
ως επικριτη μιας κοινωνίας

που οι φαινομενικά τόσο βίαιες επιθέσεις-του
τονώνουν κι εξαγριώνουν τόσο που να μπορεί να με καταδιώ-
ξει

Ο ΚΡΥΜΜΕΝΟΣ

Πρέπει να μάθω να κρύβομαι
απ' τους διώκτες-μου
έτσι όμως διατρέχω
διπλο κίνδυνο

Μήπως δεν είμαι αρκετά καλά
κρυμμένος απ' αυτούς
και μήπως παραιίμαι κρυμμένος
απ' τον εαυτό-μου

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ

Η πειθαρχία
είναι ικανή γι' αναπαραγωγή
απ' τη στιγμή

που εμποδίζει
να ρωτάει κανείς ακόμα
αν είναι αναγκαία

ΕΚΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Όλοι εμείς ζήσαμε
και καταλαβαίνουμε πολύ καλά
πως ο δρόμος ως εδώ
δεν είναι πάντα εύκολος
Γι' αυτό ας πάψουμε σιωπήρα
ν' αντιμαχόμαστε
τ' ασθματικά επιχειρήματα
μερικων ζωντανων

Και μάλιστα προληπτικά*
ας δεχτούμε
και ζωντανους στις γραμμές-μας
δεν θα χάσουμε έτσι έδαφος
γιατι θα πεθάνουν απ' το δέος-τους
και θα υπερασπίζονται ζωηρα
τα μακροπρόθεσμα συμφέροντά-τους
ως μελλοντικων νεκρων

Αλλα ποιος απ' τους ζωντανους
ξέρει κατα βάθος για τη ζωη τόσα
όσα ξέρουμε εμεις που τώρα
την παίρνουμε υπο την προστασία-μας
Χάρη στην πλούσια πείρα-μας
θα προστατεύσουμε
απο δω κι εμπρος το μέλλον της ζωης
Νεκροι ενωθείτε

* Ο Φρηντ κάνει λογοπαίγνιο που δεν είναι δυνατο ν' αποδοθει. Απ' τη λέξη *VORSORGLICH* (=προληπτικά) φτιάχνει τη λέξη *VORSÄRGLICH* (=πριν απ' το φέρετρο, πριν της ώρας-τους) (Σημ. του μεταφραστη)

ΜΙΚΡΟΑΣΤΙΚΗ ΑΔΥΝΑΜΙΑ

Είναι δυσάρεστο
να αισθάνομαι καμια φορα
μόνος
ανάμεσα σε συντρόφους
αλλα φυσικα
αυτο
δεν απαγορεύεται

Ξέρω
βέβαια και
συντρόφους
που θάθελαν να τ' απαγορέψουν αυτο
Ανάμεσα-τους
αισθάνομαι
μόνος

ΑΠΟΡΙΕΣ ΕΝΟΣ ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Πόσος καιρος θα χρειασται
για να πάψετε ν' αγανακτείτε
μ' αυτα
που λέω;

Και τάχα θα υπάρχω τότε ακόμα
για να τα λέω;
Και τάχα θάχει πια καμια σημασια
να τα λέει κανεις;

Μήπως δεν θάχουν γίνει ακατανόητα
ή αυτονόητα;
Και μήπως κι εγω τότε δεν θα κρώζω:
«Πάντα-μου τόλεγα»;

ΑΓΑΘΗ ΠΡΟΘΕΣΗ

Βαρέθηκα πια
το παραξήλωσα με το γράψιμο
Τώρα θέλω να γράψω μονάχα
τι δεν πρέπει να γράφει κανείς

Αλλά δεν είναι αρκετό
να μου πει η Εξουσία
πως αυτό δεν πρέπει να το γράφει κανείς
γιατι αυτή παραλέει συχνά «δεν πρέπει»

Όχι πρέπει να ρωτήσω
και τους συντρόφους-μου
αυτούς κι εκείνους
που δεν μιλάνε πια αναμεταξύ-τους

Μόνον αν κι αυτοί μου πούνε
πως αυτό δεν πρέπει να το γράφει κανείς
θ' αρχίσω να καταλαβαίνω
πως πρέπει να το γράψω

ΑΚΟΗ*

για τον Ρούντι Ντούτσκε

Κατα πού
πρέπει να στρέψουμε τ' αυτιά-μας
ώστε
μέσ' στο χασμουρητό της ήττας
ν' ακούσουμε κάτι απ' τη νίκη;

Κι όταν μάθουμε
να στρέψουμε τ' αυτιά-μας κατα κει
τι
θ' ακούσουμε τότε
μέσ' στο μεθύσι της νίκης;

* Το ποίημα αναφέρεται σε μια φράση του Ρούντι Ντούτσκε, που την έγραψε στον ποιητή πάνω σ' ένα χαρτί κατά τη διάρκεια της δίκης του Ντούτσκε στο Λονδίνο, στις 8 Ιανουαρίου 1971. Η φράση αυτή άρχιζε με τα λόγια: «Μετα την ήττα-μας, που ωστόσο θα είναι νίκη...». Το ποίημα *Ακοή* είναι μέρος της απάντησης, που έγραψε ο Φρηντ πάνω στο χαρτί.

ΙΣΩΣ Ο ΑΛΙΕΝΤΕ

Έχω κουραστεί απ' τις ήττες
κι ακόμα πιο πολύ
απ' τους φίλους που μετα απο κάθε ήττα έρχονται
και μου αποδειχνουν πως κατα βάθος ήταν νίκη

Μιλάνε έτσι
για να μην κουραστούν απ' τις ήττες
και υποκύψουν σ' αυτές
Αλλα τέτοια λόγια
σε τέτοιες νίκες οδηγούν

Ξέρω: Πάντα η νίκη του καινούργιου
ήταν ο τελευταίος κρίκος μιας αλυσίδας
απο ήττες (που μια απ' αυτές είναι και τούτη δω)
Μπορεί νάναι παρήγορο αυτο
αλλα οι κρίκοι στάζουν αίμα

Όταν πεθάνω θα μπορούσαν να πουν:
«Σκοτώθηκε μόνος-του»
σχεδον όπως θα μπορούσε να πει κανεις
αν το έκανα πραγματικά:
«Εκείνοι τον σκότωσαν»

Αλλα κι αν ακόμα κουράστηκα να βλέπω
τα εγκλήματα-τους και τα φληναφήματα των εφημερίδων
πως τάχα τούτη η ήττα αποδειχνει το μάταιο της υπόθεσής
μας

κι αν κουράστηκα απ' τα γερατια και δεν έχω πια
δυνάμεις για καινούργιο αγώνα
δεν κουράστηκα ν' αγωνίζομαι
ενάντια σ' αυτούς που μια μέρα θα πεθάνουν
απ' τον θάνατό-μου

ΣΧΕΔΟΝ ΟΛΑ

Τα χρόνια της μαθητείας-μου
πέρασαν πια
Έμαθα ν' ακούω και να βλέπω:
Σχεδον όλοι οι άνθρωποι εκαναν
σχεδον σ' όλους τους ανθρώπους
σχεδον όλα

Και σχεδον όλοι οι άνθρωποι
που τα έπαθαν σχεδον όλα
είπαν κατόπιν
με σχεδον σθησμένη φωνη
«Θάρθει μια μέρα

που σχεδον σ' όλους θα κάνουμε
σχεδον όλα
όσα μας εκαναν»
Τους άκουσα ο ίδιος να το λένε
σχεδον κατα λέξη

Κι όσο αυτο
είναι σχεδον το μόνο που θέλουν
ή σχεδον το μόνο
που ξέρουν απ' αυτο που θέλουν
η μέρα εκεινη
που σχεδον όλοι την ονειρεύονται
ολοένα σχεδον θάρχεται
αλλα ποτε δεν θάρθει πραγματικά

Στ' αλήθεια
αυτο έμαθα
και μούρχεται σχεδον να πω

τόμαθα τόσο καλά
που έχασα την ακοή και την όρασή-μου
Τώρα πια τα χρόνια της μαθητείας-μου
σχεδόν πέρασαν

ΠΡΟΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΝΙΚΗΣ

Ο Σίσυφος
σχοπισμένος
και μπουκωμένος
απ' τα ρινίσματα
της πέτρας-του
φοβάται:
Η πέτρα λιώνει

Η ματαιότητα
το αιώνιο
καταραμένο
νόημα της δουλειάς-του
χτυπήθηκε κι η ίδια
απ' την κατάρα

Όλο και μικραίνει
σαν την πέτρα που φθείρεται
η συμπόνοια των σκιων
που τούδινε δύναμη
για την αδυναμία-του

Όπου νάναι
ένα απλο χαλίκι θα κυλάει
στη γδαρμένη πλαγιά
Τι θ' απομείνει;

Τίποτ' άλλο απ' το μαρτύριο
πως επιβίωσε
απ' το μαρτύριό-του

ΦΟΒΟΣ ΚΙ ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ

Μην αμφιβάλλεις
γι' αυτόν
που σου λέει
πως φοβάται

αλλά να φοβάσαι
αυτόν
που σου λέει
πως δεν αμφιβάλλει

ΛΟΓΟΙ

«Επειδή όλ' αυτά δεν ωφελούν σε τίποτα
Εκείνοι έτσι κι αλλιώς κάνουν ό,τι θέλουν

Επειδή δεν θέλω
να ξανακαεί η γούνα-μου

Επειδή θα γελάσουν και θα πουν:
Μπας και φαντάστηκες πως εσένα περιμένανε

Κι έπειτα γιατί να τα πληρώνω πάντα εγώ;
Κανείς δεν θα μου πει ευχαριστώ

Επειδή τα πράματα είναι πολύ μπλεγμένα
κι όποιος πάει να τα ξεμπλέξει τρώει το κεφάλι-του

Επειδή κάθε κακό
ίσως νάχει και την καλή πλευρά-του

Επειδή όλα είναι σχετικά
κι άλλωστε ποιόν να πρωτοπιστέψεις;

Επειδή κι οι άλλοι
τα ίδια κάνουν

Επειδή είναι προτιμότερο
να τ' αφήνω αυτά σε πιο αρμόδιους

Επειδή ποτε δεν ξέρεις
τί κακό μπορείς να πάθεις

Επειδή δεν αξίζει τον κόπο

επειδη τούτοι δω δεν αξίζουν καμία θυσία»

Όλες αυτές είναι αιτίες θανάτου
για να γραφτούν στους τάφους-μας

που θα πάψουν να σκάβονται
αν αυτοί είναι οι λόγοι

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ

Χτες άρχισα
να μαθαίνω να μιλάω
Σήμερα μαθαίνω να σωπαίνω
Αύριο θα πάψω
να μαθαίνω

ΕΛΠΙΔΑ

Το ότι πάλι
υπάρχει ελπίδα
το πιστεύουμε πιο εύκολα
όταν

το λέει κάποιος
που ξέρουμε
πως
και χωρίς ελπίδα

θα συνεχίσει
να μοχθεί
μα και τότε ακόμα
υπάρχει ο κίνδυνος

πως δεν υπάρχει
καμία ελπίδα
άλλα πως απλούστατα
αυτός κουράστηκε